

dres mellem en kvalificeret, en mere kvalificeret og en særlig kvalificeret form for observation. Kapitel 71 vil herefter omfatte regler om indgreb i meddelelseshemmeligheden og om observation.

For alle de foreslåede bestemmelser om tvangsindgreb gælder, at betingelserne for at kunne foretage indgrebet er fastsat i overensstemmelse med den systematik, der er anvendt ved den seneste lovgivning om straffeprocessuelle tvangsindgreb. Betingelserne er dermed fastlagt i krav til den lovovertrædelse, mistanken vedrører (kriminalitetskrav), krav til mistankens styrke (mistankekrav), krav til indgrebets betydning for efterforskningen (indikationskrav) og regler om, hvilken myndighed - retten eller politiet - der kan træffe afgørelse om indgrebet (kompetencekrav).

Endvidere indeholder lovforslaget en ændring af *prøvesagsordningen for advokater*. Det foreslås, at de to prøvesager, der skal føres med henblik på at opnå møderet for landsretterne og Sø- og Handelsretten, for fremtiden skal kunne føres for to forskellige retter. Det foreslås endvidere, at 3-års fristen for udførelsen af anden prøvesag forlænges til en 5-års frist.

Endelig indeholder lovforslaget som nævnt enkelte redaktionelle ændringer af retsplejeloven.

1.3. Ikke udtømmende regulering af straffeprocessuelle tvangsindgreb

Strafferetsplejeudvalget blev nedsat den 16. januar 1968 med den opgave at gennemgå den del af retsplejelovens regler om strafferetsplejen, der vedrører tidsrummet forud for tiltalens rejnsning og forberedelsen af domsforhandlingen. I overensstemmelse med sit kommissorium har udvalget i en række betænkninger beskæftiget sig med den del af straffeprocessen, der også betegnes efterforskningsstadiet, herunder ikke mindst de såkaldte »straffeprocessuelle tvangsindgreb«.

Straffeprocessuelle tvangsindgreb er betegnelsen for en del af de midler, som politiet tager i anvendelse under efterforskningen. Det er midler, hvorved politiet under sagens forberedelse for at skaffe eller sikre oplysninger i sagen eller for på anden måde at fremme strafforfølgningen og kriminalitetsbekæmpelsen påtvinger sigtede eller andre indgreb i deres private interessesfære. Det kan være indgreb f.eks. i de pågældendes frihed, fred, ære eller ejendomsret. Indgrebene sker på en sådan måde, at politiets handlinger ville være strafbare, hvis de ikke netop skete som led i en efterforskning og derfor på grund af det overordnede formål - opklaring og bekæmpelse af kriminalitet - var gjort lovlige. F.eks. ville politiets anholdelse af en person være strafbar som frihedsberøvelse, hvis an-

holdelsen ikke var særlig hjemlet under nærmere angivne omstændigheder.

Strafferetsplejeudvalget har afgivet 13 betænkninger, senest betænkning nr. 1358/1998 om varetægtsfængsling i isolation. Med afgivelsen af den seneste betænkning har Strafferetsplejeudvalget for så vidt afsluttet sin opgave med gennemgang og revision af retsplejelovens regler om straffesagets forberedelse, før tiltale rejses.

Strafferetsplejeudvalget har flere gange, senest i bet. 1298/1995 om fotoforevisning, konfrontation, efterlysning og observation, s. 17-18, tilkendegivet, at der i retsplejeloven så vidt muligt bør opstilles et udtømmende katalog over de straffeprocessuelle tvangsindgreb. Udvalget finder således, at det bør være den overvejende hovedregel, at anvendelsen af straffeprocessuelle tvangsindgreb er forbudt, medmindre anvendelsen særlig er tilladt. Udvalget har derfor overvejet, om der ud over de områder, der foreslås reguleret i dette lovforslag, er andre anvendte straffeprocessuelle tvangsindgreb, hvor en regulering bør overvejes. Udvalget har hertil anført, at der ikke for udvalget foreligger oplysninger om, at der er sådanne andre ulovregulerede efterforskningsmidler.

Udvalget gør imidlertid opmærksom på, at retsplejelovens bestemmelser vanskeligt vil kunne udformes på en sådan måde, at de til enhver tid udtømmende gør op med anvendelsen af alle straffeprocessuelle tvangsindgreb. Det kan således ikke udelukkes, at der med tiden, navnlig i kraft af den teknologiske udvikling, vil kunne tages nye former for efterforskningskridt i brug, som vil være omfattet af definitionen på straffeprocessuelle tvangsindgreb.

Udvalget understreger, at selv efter en gennemførelse af dette lovforslag vil spørgsmålet om tilladeligheden af andre efterforskningskridt, som måtte opfylde definitionen på et straffeprocessuelt tvangsindgreb, ikke kunne afgøres alene på grundlag af en modsætningslutning fra de lovhjemlede indgreb. Udvalget finder dog, at den så vidt muligt fuldstændige lovregulering af de straffeprocessuelle tvangsindgreb, som er tilsigtet med udvalgets forslag, tillige vil få den betydning, at kravene til tilladeligheden af også enkeltstående anvendelser af andre straffeprocessuelle tvangsindgreb skærpes, ligesom en mere almindelig anvendelse af nye straffeprocessuelle tvangsindgreb må forudsætte en kommende lovregulering af disse.

Justitsministeriet kan tilslutte sig disse synspunkter. Justitsministeriet vil i øvrigt løbende følge udviklingen og i den forbindelse tage stilling til spørgsmålet om lovregulering af eventuelle nye straffeprocessuelle tvangsindgreb.